

មជ្ឈមណ្ឌលសិទ្ធិមនុស្សកម្ពុជា
Cambodian Center for Human Rights

សេចក្តីថ្លែងការណ៍

មជ្ឈមណ្ឌលសិទ្ធិមនុស្សកម្ពុជា (“ម.ស.ម.ក”) ចេញផ្សាយរបាយការណ៍ប្រចាំឆ្នាំស្តីពីសិទ្ធិទទួលបានការជំនុំជម្រះដោយយុត្តិធម៌ដែលបង្ហាញពីរបកគំហើញសំខាន់ៗពីការសង្កេតសវនាការរបស់ខ្លួននៅសាលាឧទ្ធរណ៍ទំហំមួយនៅឆ្នាំ២០២៥

រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី០៨ ខែតុលា ឆ្នាំ២០២៦

ថ្ងៃនេះ គម្រោងសិទ្ធិទទួលបានការជំនុំជម្រះដោយយុត្តិធម៌នៃ ម.ស.ម.ក ចេញផ្សាយរបាយការណ៍ប្រចាំឆ្នាំស្តីពី “សិទ្ធិទទួលបានការជំនុំជម្រះដោយយុត្តិធម៌នៅកម្ពុជា៖ ការសង្កេតសវនាការនៅឆ្នាំ២០២៥” ដែលធ្វើឡើងចាប់ពីថ្ងៃទី១ ខែមករា ដល់ ថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០២៥។ របាយការណ៍នេះ វិភាគលើទិន្នន័យដែលប្រមូលបានតាមរយៈការសង្កេតសវនាការប្រចាំថ្ងៃលើសំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌចំនួន ៤២២ ដោយមិនបានកំណត់ជាក់លាក់លើសំណុំរឿងណាមួយ ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងជនជាប់ចោទចំនួន ៥៧៣ នាក់ នៅសាលាឧទ្ធរណ៍ភ្នំពេញ បាត់ដំបង ក្បុងឃុំ និងព្រះសីហនុ។ អ្នកសង្កេតសវនាការបានប្រើប្រាស់តារាងសង្កេតការណ៍សវនាការ ដែលបានរៀបចំយ៉ាងច្បាស់លាស់ក្នុងគោលបំណងពិនិត្យ និងវាយតម្លៃកម្រិតនៃការអនុវត្តនូវបទដ្ឋានជាតិ និងអន្តរជាតិទាក់ទងនឹងការលើកកម្ពស់សិទ្ធិទទួលបានការជំនុំជម្រះដោយយុត្តិធម៌ដោយតុលាការទាំងបួនពាក់ព័ន្ធនឹងសិទ្ធិសំខាន់ៗចំនួន១៤។

របាយការណ៍ឆ្នាំ២០២៥ បានបង្ហាញថាសាលាឧទ្ធរណ៍ទាំងបួនបានលើកកម្ពស់សិទ្ធិទទួលបានការជំនុំជម្រះដោយយុត្តិធម៌ចំនួនប្រាំមួយ បើធៀបនឹងឆ្នាំ២០២៤ មានត្រឹមតែ៣ ប៉ុណ្ណោះ ដែលនេះជាចំនួនខ្ពស់បំផុតចាប់តាំងពី ម.ស.ម.ក បានសង្កេតសវនាការនៅសាលាឧទ្ធរណ៍ទាំងនោះនៅឆ្នាំ២០២២ សិទ្ធិទាំងនោះមាន៖ សិទ្ធិជួបនិយាយជាមួយមេធាវីមុនការជំនុំជម្រះ សិទ្ធិមានពេលវេលា និងមធ្យោបាយគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីរៀបចំការពារក្តី សិទ្ធិទទួលបានសេចក្តីសម្រេចជាសាធារណៈ សិទ្ធិយល់ដឹងពីប្រភេទ និងមូលហេតុនៃការចោទប្រកាន់ សិទ្ធិមានវត្តមានពេលសវនាការ សិទ្ធិទទួលបានការជំនុំជម្រះដោយគ្មានការពន្យារពេលហួសហេតុ និងវិជ្ជាជីវៈរបស់ចៅក្រម ព្រះរាជអាជ្ញា និងមេធាវី។ គួរឱ្យលើកទឹកចិត្តផងដែរ ដែលមិនមានតុលាការណាមួយ បានខកខានក្នុងការលើកកម្ពស់សិទ្ធិដែលបានគោរពនៅឆ្នាំ២០២៤ នោះឡើយ។

គួរឱ្យកត់សម្គាល់ផងដែរថា មានសិទ្ធិចំនួនបីនៃសិទ្ធិទទួលបានការជំនុំជម្រះដោយយុត្តិធម៌មិនត្រូវបានតុលាការទាំងបួន បានលើកកម្ពស់នោះទេនៅឆ្នាំ២០២៥។ សិទ្ធិទាំងបីនេះរួមមានដូចជា សិទ្ធិទទួលបានមេធាវី សិទ្ធិមានសេរីភាព និងសិទ្ធិបង្ហាញភស្តុតាង។ ចំពោះសិទ្ធិទទួលបានសេចក្តីសម្រេចមានសំអាងហេតុមិនត្រូវបានសាលាឧទ្ធរណ៍ភ្នំពេញលើកកម្ពស់នោះទេ រីឯសាលាឧទ្ធរណ៍ចំនួនបីផ្សេងទៀតមិនមានទិន្នន័យគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីជាមូលដ្ឋាន

ក្នុងការវាយតម្លៃចំពោះសិទ្ធិនេះទេ។ ចំពោះការលើកកម្ពស់សិទ្ធិមានសេរីភាពនៅតុលាការគោលដៅទាំងបួនមានការ ថយចុះ ដែលជាទូទៅការឃុំខ្លួនមានការកើនឡើងចាប់ពីឆ្នាំ២០២៤ មានន័យថាជនជាប់ចោទប្រាំមួយនាក់ ក្នុង ចំណោមរៀងរាល់ប្រាំពីរនាក់ត្រូវបានឃុំខ្លួន។ រីឯសិទ្ធិបង្ហាញភស្តុតាងវិញ គឺមិនមានបង្ហាញភស្តុតាងជាកោសល វិច័យ និងវេជ្ជសាស្ត្រ ក្នុងចំណោមសំណុំរឿងចំនួន ៤២២ ដែលសង្កេតនៅឆ្នាំ២០២៥។ កង្វះនូវទម្រង់នៃភស្តុតាង ទាំងនេះ អាចប៉ះពាល់ដល់ភាពគ្រប់ជ្រុងជ្រោយក្នុងដំណើរការនីតិវិធីទាំងមូល។ ក្នុងចំណោមសវនាការទាំងអស់ ដែលបានសង្កេត មានចំនួន ៩៣ % បានប្រើរយៈពេលសួរដេញដោលក្នុងសវនាការនីមួយៗតិចជាង ឬស្មើមួយ ម៉ោង រីឯចំនួន ៧% ផ្សេងទៀតនៃសវនាការទាំងនោះមានរយៈពេលលើសពីមួយម៉ោង។

សាលាឧទ្ធរណ៍ភ្នំពេញបង្ហាញពីវឌ្ឍនភាពពីមួយឆ្នាំទៅមួយឆ្នាំ ដោយបានលើកកម្ពស់សិទ្ធិចំនួនប្រាំបីនៃ សិទ្ធិទទួលបានការជំនុំជម្រះដោយយុត្តិធម៌ បើធៀបនឹងឆ្នាំ២០២៤ មានចំនួនប្រាំពីរ។ គួរកត់សម្គាល់ថា សិទ្ធិដែល បានលើកកម្ពស់បន្ថែមមួយទៀតនោះក្នុងឆ្នាំ២០២៥ គឺសិទ្ធិទទួលបានការជំនុំជម្រះដោយគ្មានការពន្យារពេលហួស ហេតុ មានចំនួន ៨៦% នៃសវនាការបានចំណាត់ការក្នុងអំឡុងពេលតិចជាង ៦ ខែគិតពីថ្ងៃទទួលបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍។

សាលាឧទ្ធរណ៍ត្បូងឃ្មុំបានអនុវត្ត គួរឱ្យកត់សម្គាល់ក្នុងការលើកកម្ពស់សិទ្ធិចំនួនប្រាំបួននៃសិទ្ធិទទួលបានការជំនុំ ជម្រះដោយយុត្តិធម៌ ហើយសិទ្ធិបន្ថែមថ្មីដែលបានគោរពឆ្នាំ២០២៥ គឺសិទ្ធិទទួលបានការសន្មតទុកជាមុនថាគ្មាន ទោស និងសិទ្ធិទទួលបានសេចក្តីសម្រេចជាសាធារណៈ។ ក្នុងឆ្នាំ២០២៣ សាលាឧទ្ធរណ៍ភ្នំពេញ និងសាលា ឧទ្ធរណ៍ត្បូងឃ្មុំ បានលើកកម្ពស់សិទ្ធិចំនួនបួននៃសិទ្ធិទទួលបានការជំនុំជម្រះដោយយុត្តិធម៌ក្នុងចំណោមសាលា ឧទ្ធរណ៍នីមួយៗ នេះបង្ហាញពីវឌ្ឍនភាពគួរឱ្យកត់សម្គាល់ពីមួយឆ្នាំទៅមួយឆ្នាំ។

សាលាឧទ្ធរណ៍បាត់ដំបង ក៏បង្ហាញនូវវឌ្ឍនភាពប្រសើរផងដែរក្នុងចំណោមតុលាការគោលដៅទាំងបួន ដោយបានលើកកម្ពស់សិទ្ធិចំនួនប្រាំបីនៃសិទ្ធិទទួលបានការជំនុំជម្រះដោយយុត្តិធម៌ ហើយបើធៀបនឹងឆ្នាំ២០២៤ មានតែចំនួនប្រាំប៉ុណ្ណោះ។ សិទ្ធិបន្ថែមចំនួនបីដែលបានលើកកម្ពស់ក្នុងឆ្នាំ២០២៥ នោះ គឺសិទ្ធិមានវត្តមានពេល សវនាការ វិជ្ជាជីវៈចៅក្រម ព្រះរាជអាជ្ញា និងមេធាវី និងសិទ្ធិមិនត្រូវបានបង្ខិតបង្ខំឱ្យសារភាពអំពីពិរុទ្ធភាព ឬផ្តល់ សក្ខីកម្មប្រឆាំងនឹងខ្លួនឯង។ សាលាឧទ្ធរណ៍ព្រះសីហនុក៏បានលើកកម្ពស់សិទ្ធិចំនួនប្រាំពីរនៃសិទ្ធិទទួលបានការជំនុំ ជម្រះដោយយុត្តិធម៌ មានការកើនឡើងធៀបនឹងឆ្នាំ២០២៤ មានតែចំនួនប្រាំមួយ។ នេះជាឆ្នាំទីពីរហើយដែលមិន មានទិន្នន័យគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការវាយតម្លៃពាក់ព័ន្ធនឹងកុមារទំនាស់នឹងច្បាប់។ នៅឆ្នាំ២០២៥ សំណុំរឿងដែល ម.ស.ម .ក បានសង្កេតមានតែកុមារចំនួនប្រាំបួននាក់ប៉ុណ្ណោះ។

ម.ស.ម.ក សង្ឃឹមថា ទិន្នន័យ ការវិភាគ និងអនុសាសន៍ ដែលបានលើកឡើងនៅក្នុងរបាយការណ៍នេះនឹង រួមចំណែកដល់កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលក្នុងការធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ តាមរយៈពង្រឹង ការប្រកាន់ភ្ជាប់នូវបទដ្ឋាននៃការជំនុំជម្រះដោយយុត្តិធម៌ និងធានាថាជាប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ដ៏រឹងមាំ ព្រមទាំងផ្តល់ យុត្តិធម៌យ៉ាងពេញលេញសម្រាប់មនុស្សគ្រប់រូប។

លោក **សេង សុវឌ្ឍនា** នាយកប្រតិបត្តិនៃមជ្ឈមណ្ឌលសិទ្ធិមនុស្សកម្ពុជា មានប្រសាសន៍ថា៖

«ក្រុមការងារ ម.ស.ម.ក មានសោមនស្សដែលបានជួបប្រជុំពិភាក្សាជាមួយនឹងសាលាឧទ្ធរណ៍ និងមហាអយ្យការអមសាលាឧទ្ធរណ៍គោលដៅ ដែលតែងតែសហការណ៍ជាមួយ ម.ស.ម.ក តាំងពីឆ្នាំ២០២២។ បេកគ៍ឃើញឆ្នាំ២០២៥ នេះ បានបង្ហាញវឌ្ឍនភាពគួរឱ្យកត់សម្គាល់ ហើយ ម.ស.ម.ក សូមស្វាគមន៍និងលើកទឹកចិត្តចំពោះកិច្ចប្រឹងប្រែងរបស់តុលាការ ដើម្បីធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌។ រីឯ បេកគ៍ហើញមួយចំនួនទៀតនៅមិនទាន់ល្អប្រសើរនៅឡើយដែលចាំបាច់ត្រូវមានកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងបន្ថែម ដើម្បីធានាថាមានភាពត្រឹមត្រូវពេញលេញ និងស្របតាមបទដ្ឋានសិទ្ធិទទួលបានការជំនុំជម្រះដោយយុត្តិធម៌ ជាពិសេស សិទ្ធិមានសេរីភាព សិទ្ធិទទួលបានមេធាវី សិទ្ធិទទួលបានសាលដីកាមានសំអាងហេតុ និងសិទ្ធិបង្ហាញភស្តុតាង ដោយហេតុថាសិទ្ធិទាំងនេះមិនទាន់ត្រូវបានគោរពពេញលេញនៅឡើយ»។

លោកអ្នកអាចស្វែងរករបាយការណ៍នេះ នៅលើគេហទំព័ររបស់ ម.ស.ម.ក ជា [ភាសាខ្មែរ](#) និង [ភាសាអង់គ្លេស](#) និងទិន្នន័យអាចរកបាននៅលើ [ប្រព័ន្ធផ្ទុកទិន្នន័យសង្កេតការណ៍សវនាការ](#) របស់ ម.ស.ម.ក។

សម្រាប់ព័ត៌មានបន្ថែម សូមទាក់ទងលោក ហ៊ុន សឹងហាក់ អ្នកសម្របសម្រួលគម្រោងសិទ្ធិទទួលបានការជំនុំជម្រះដោយយុត្តិធម៌នៃ ម.ស.ម.ក តាមរយៈអ៊ីមែល seanghak.hun@cchrcambodia.org ឬលេខទូរស័ព្ទ +៨៥៥ (០) ១២ ៤០ ៣០ ៥០។

- ចប់ -

បណ្តាញពិភាក្សា

អំពីគម្រោងសង្កេតការណ៍សវនាការ

គម្រោងសង្កេតការណ៍សវនាការនៃមជ្ឈមណ្ឌលសិទ្ធិមនុស្សកម្ពុជា (“ម.ស.ម.ក”) បានចាប់តាំងពីឆ្នាំ២០០៩ ដើម្បីតាមដានសវនាការព្រហ្មទណ្ឌក្នុងតុលាការកម្ពុជា និងវាយតម្លៃអំពីការអនុវត្តបទដ្ឋានជាតិ និងអន្តរជាតិនៃការជំនុំជម្រះដោយយុត្តិធម៌។ គម្រោងបានប្រើប្រាស់នូវបេកគ៍ហើញដើម្បីលើកកម្ពស់ការយល់ដឹង និងចំណេះដឹងនៃគោលគំនិតសិទ្ធិទទួលបានការជំនុំជម្រះដោយយុត្តិធម៌ក្នុងចំណោមសាធារណជន។ គោលបំណងរួមរបស់គម្រោងគឺ ធ្វើឱ្យមានភាពប្រសើរឡើងផ្នែកនីតិវិធី និងការអនុវត្តរបស់តុលាការកម្ពុជាដែលធានាថាមានការគោរពយ៉ាងពេញលេញនូវបទដ្ឋាននៃការជំនុំជម្រះដោយយុត្តិធម៌ក្នុងសវនាការព្រហ្មទណ្ឌ ព្រមទាំងបង្កើនការយល់ដឹង និងចំណេះដឹងនៃគោលគំនិតសិទ្ធិទទួលបានការជំនុំជម្រះដោយយុត្តិធម៌ក្នុងចំណោមសាធារណជន។

សម្រាប់ព័ត៌មានបន្ថែម សូមមើល [គេហទំព័រ](#) ព្រមទាំង [ទិន្នន័យសង្កេតសវនាការ](#)។

អំពីមជ្ឈមណ្ឌលសិទ្ធិមនុស្សកម្ពុជា

ម.ស.ម.ក ដែលត្រូវបានបង្កើតនៅខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០២ គឺជាអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ឯករាជ្យ និងមិនចូលបក្សសម្ព័ន្ធ ដើម្បីលើកកម្ពស់ និងការពារលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ និងការគោរពសិទ្ធិមនុស្សនៅទូទាំងកម្ពុជា។ ម.ស

.ម.ក គឺជាសមាជិកនៃដៃគូសន្ទនាអន្តរជាតិដើម្បីសេរីភាពសម្តែងមតិ (IFEX) ជាបណ្តាញសកលលោកដើម្បីសេរីភាព សម្តែងមតិ និងCIVICUS៖ សម្ព័ន្ធពិភពលោកសម្រាប់ការរួបរួមរបស់ពលរដ្ឋ។ ម.ស.ម.ក ក៏ជាសមាជិកអង្គការពិភពលោកប្រឆាំងនឹងទារុណកម្ម (OMCT) ជាសមាជិកនៃបណ្តាញប្រឆាំងនឹងទារុណកម្ម អែស អូ អែស និងជាសមាជិក OECD-Watch។

គេហទំព័រអំពីសិទ្ធិមនុស្សកម្ពុជា www.sithi.org បានទទួលពានរង្វាន់ពីមូលនិធិនៃការបង្កើតសារព័ត៌មានថ្មីប្រចាំឆ្នាំ២០១១ ស្ថិតក្នុងប្រភេទ "សិទ្ធិ និងសេរីភាព" និងទទួលពានរង្វាន់ទំនាក់ទំនងសម្រាប់ការផ្លាស់ប្តូរសង្គមមកពីមជ្ឈមណ្ឌលសម្រាប់ទំនាក់ទំនង និងផ្លាស់ប្តូរសង្គម នៅសាកលវិទ្យាល័យឃ្លីនឡែនក្នុងទីក្រុងប្រីសប៊ែន (Brisbane) នៃប្រទេសអូស្ត្រាលី។